

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ _____ 19__

10-8

52

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΥΣΙΣ _____

Διεύθυνσις Μεταναστεύσεως

Τ μ ῆ μ α _____

Γραφείον _____

Προς

Τὸ Ἰνστιτούτον Ἐξωτερικῶν
Δύσεων Ἀποδήμιου Ἑλληνισμοῦ
Ἐνταῦθα

Αριθ. Πρωτ. 45812

Ἐχομεν τὴν τιμὴν ν' ἀνακηρύσωμεν ὑμῖν ὅτι ὁ
παρεῖδημὸν Ἐνταῦθα κ. Κόκκινος (91, RUE LEON
THEODOR, JETTE-BRUXELLES - τηλ. 26.91.94) ἐκ τῶν μελῶν τῆς
διοικήσεως τῆς ἐν Βρυξελλαῖς Ἑλληνικῆς κοινότητος,
πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔσχεν συνεν-
νοήσεις μετὰ τοῦ κ. BERTEM, Διευθυντοῦ τῆς Ἰνπρεσ-
σῆς Ἑργατικῆς Δυναμικῆς τῆς FEDERATION DES ASSOCIA-
TIONS CHARBONNIERES DE BELGIQUE (62, RUE ROYALE, BRU-
XELLES), διὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς δυνατότητος μεταναστεύ-
σεως ἀριθμοῦ τιγος Ἑλλήνων εἰς τὴν ἐργασίαν εἰς τὰ ἀν-
θρακωρυχεῖα τοῦ Βελγίου. Ὁ κ. Κόκκινος ἐγκατεστημέν-
ος ἀπὸ 40ετίας εἰς τὸ Βέλγιον ὅπου ἐπαγγέλλεται τὸν
ἐμπορὸν σπόγγων εἶναι εὐφήμως ἐκεῖ γνωστός. Ἐκ Κα-
λύμνου καταγόμενος, ἐνδιαφέρεται πρωτίστως διὰ τὴν
(μετα)ναστευσιν εἰς Βέλγιον ἀνέργων Καλυμνίων, οἱ ὅποιοι

Ἡ παρουσία των Ἑλλήνων στο Βέλγιο καὶ στην Ολλανδία

Μετανάστευση των Ελλήνων στις Κάτω Χώρες

Η μετανάστευση των Ελλήνων στις Κάτω Χώρες καθορίστηκε από τις ανάγκες της αγοράς – εργασίας του Βελγίου και την πίεση για άμεση κάλυψη των αναγκών σε εργατικό δυναμικό με την προσωρινή πρόσληψη ξένων εργατών.

Στο πλαίσιο της μεταναστευτικής πολιτικής η Ελλάδα υπέγραψε συμφωνίες μετανάστευσης με το Βέλγιο το 1957 και με την Ολλανδία το 1966. Το Βέλγιο είναι η πρώτη ευρωπαϊκή χώρα στην οποία μετανάστευσαν οι Έλληνες στα μεταπολεμικά χρόνια. Το κύμα μετανάστευσης στη χώρα αυτή ξεκίνησε το 1953, οργανώθηκε το 1955 και κορυφώθηκε το 1957.

Το Βέλγιο, το μικρό αυτό ομοσπονδιακό κράτος, έκρυβε στα σπλάχνα του θησαυρό που ονομάζεται άνθρακας κι αποτελούσε εκείνη την εποχή πηγή ενέργειας για τη βιομηχανία. Το κράτος κάλεσε τους Βέλγους σύσσωμα στην ανάπτυξη της βιομηχανίας με το σύνθημα «πρέπει να κερδίσουμε τη μάχη του άνθρακα».

Από το Βέλγιο, οι Έλληνες οικονομικοί μετανάστες, μετεπήδησαν με δική τους πρωτοβουλία στη γειτονική Ολλανδία αναζητώντας καλύτερη δουλειά

Όμως το επάγγελμα του ανθρακωρύχου ήταν επικίνδυνο και ανθυγιεινό, με αποτέλεσμα ο βελγικός λαός να μη συμμεριστεί τον ενθουσιασμό της κυβέρνησης. Η Ομοσπονδία Ανθρακωρυχείων, Φεντεσάρ, βρέθηκε, έτσι, σε πολύ δύσκολη θέση.

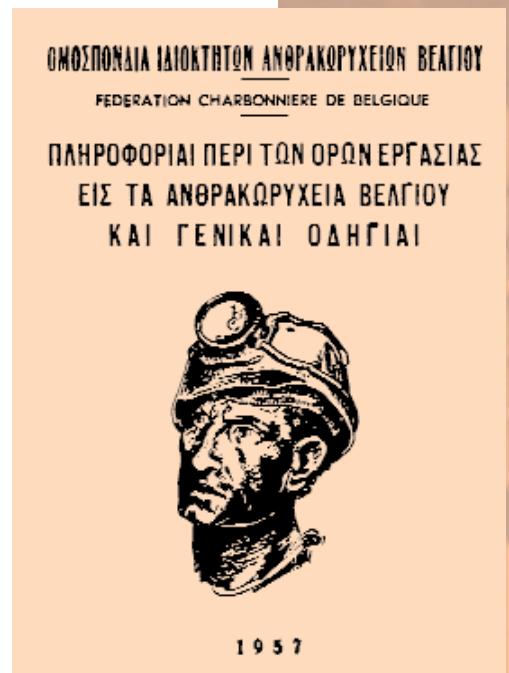
Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, η βελγική κυβέρνηση υποχρεώθηκε να στραφεί στην πρόσληψη ξένων εργατών. Κατάλληλοι τόποι προέλευσης ήταν οι οικονομικά αδύναμες χώρες της Μεσογείου. Μέχρι το 1956 οι ανάγκες εργατικού δυναμικού καλύπτονταν από τις μαζικές «στρατολογήσεις» Ιταλών εργατών. Όμως, ήδη από το 1953 η ιταλική κυβέρνηση άρχισε να δυσκολεύει την αναχώρηση μεταναστών, μεταξύ άλλων και εξαιτίας των ανεπαρκών μέτρων ασφαλείας στα ανθρακωρυχεία.

Οι ιδιοκτήτες των βελγικών ανθρακωρυχείων τότε, αποφάσισαν να στραφούν σε άλλες αγορές για εξασφάλιση εργατικού δυναμικού. Στράφηκαν και στην Ελλάδα όπου υπήρχε πρόσφορο έδαφος λόγω του οικονομικού και κοινωνικού αδιεξόδου που επικρατούσε εκείνη την εποχή.

Οι παράγοντες που οδήγησαν τους Έλληνες στη μετανάστευση είναι:

- Η μεγάλη και διαρκής ανεργία
- Η δυσμενής πολιτική κατάσταση, αποτέλεσμα του εμφύλιου πολέμου
- Τα χαμηλά ημερομίσθια στην Ελλάδα σε σύγκριση με αυτά στις δυτικοευρωπαϊκές χώρες.

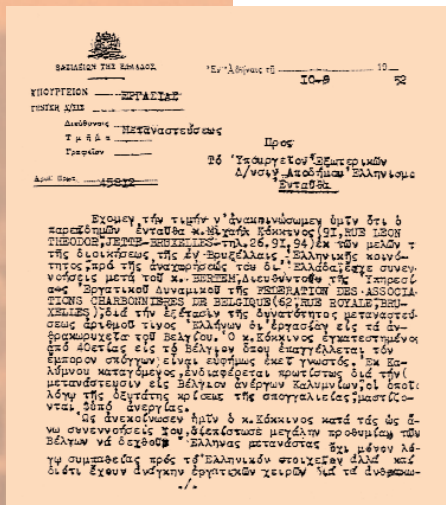
Από το Βέλγιο οι Έλληνες οικονομικοί μετανάστες μετεπήδησαν στη συνέχεια (αρχές της δεκαετίας του 1960) αυθόρμητα με δική τους πρωτοβουλία στη γειτονική Ολλανδία. Στην Ολλανδία έλαβε χώρα αργότερα οργανωμένη μαζική μετανάστευση με στρατολόγηση μέσω του Υπουργείου Εργασίας της Ελλάδας και των Γραφείων Ευρέσεως Εργασίας.

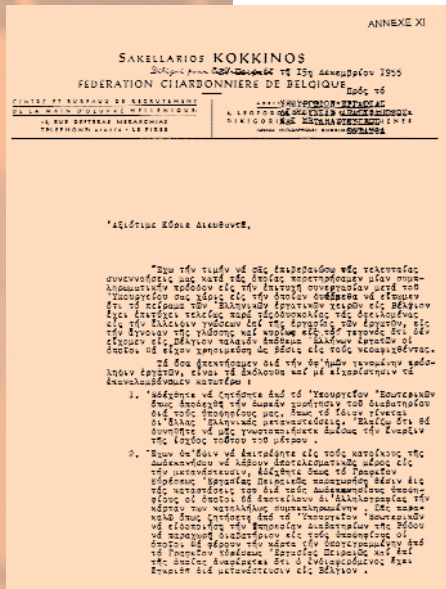
Έντυπο με πληροφορίες για τους ενδιαφερόμενους ανθρακωρύχους

Η παρουσία των Ελλήνων στις Κάτω Χώρες

Σημαντικό ρόλο στην παρουσία των Ελλήνων στις Κάτω Χώρες έπαιξε ένας από τους Έλληνες πάροικους στις Βρυξέλλες, ο Καλύμνιος έμπορος σφουγγαριών Μιχαήλ Κόκκινος. Μαζί με το γιο του Σακελλάριο συντέλεσαν στη μετανάστευση Ελλήνων για να εργαστούν στα βελγικά ανθρακωρυχεία. Σ' αυτούς οφείλεται κατά πολύ και η υπογραφή της σχετικής ελληνοβελγικής συμφωνίας.

Έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας (Σεπτέμβριος 1952) προς το Υπουργείο Εξωτερικών για έναρξη μεταναστευτικού ρεύματος προς τα βελγικά ανθρακωρυχεία

Επιστολή του εκπροσώπου των βελγικών ανθρακωρυχείων στην Ελλάδα Σακελλάριου Κόκκινου προς το Υπουργείο Εργασίας για παροχή διευκολύνσεων στους υποψήφιους μετανάστες

Το 1952, ο Μ. Κόκκινος συναντήθηκε στην Αθήνα με τον πρόεδρο του Βελγίου και στη συνέχεια με τον Έλληνα υπουργό Εργασίας. Στις συζητήσεις αυτές συζητήθηκε το θέμα της εισαγωγής Ελλήνων εργατών στα ανθρακωρυχεία του Βελγίου και η υπογραφή ελληνοβελγικής συμφωνίας μετανάστευσης.

Όμως η πραγματοποίηση του σχεδίου για οργανωμένη μετανάστευση δεν υπήρξε εύκολη. Η συμφωνία μετανάστευσης μεταξύ των δύο χωρών δεν υπογράφηκε παρά πέντε χρόνια αργότερα, το 1957. Ως την υπογραφή της συμφωνίας, ωστόσο, χιλιάδες Έλληνες βρέθηκαν στο Βέλγιο με ατομικά συμβόλαια.

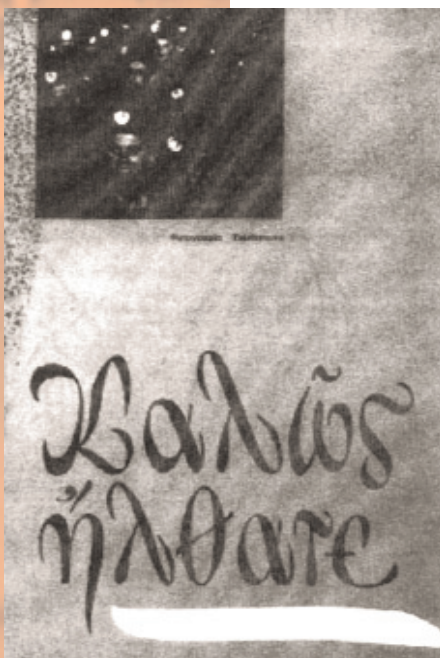
Συγκεκριμένα το 1954, ένα ατύχημα σε ανθρακωρυχείο οδήγησε σε προσωρινή διακοπή αποστολής Ιταλών εργατών. Η Ομοσπονδία Ιδιοκτητών Ανθρακωρυχείων του Βελγίου, επειδή βιαζόταν να προσλάβει εργάτες, αποφάσισε να στείλει ως αντιπρόσωπό της στην Ελλάδα το Σακελλάριο Κόκκινο για να διοργανώσει στρατολόγηση και αποστολή εργατών. Έργο του ήταν, ανάμεσα στα άλλα, να βρίσκεται σε διαρκή επαφή με τις ελληνικές και βελγικές αρχές και να ρυθμίζει όλες τις λεπτομέρειες της αποστολής.

Επειδή ο αριθμός των υποψηφίων μεταναστών ήταν μεγάλος, αναγκάστηκε να αναμιχθεί στην επιλογή τους το ελληνικό κράτος. Έθεσε ποικίλους περιορισμούς και ανέθεσε την επιλογή των μεταναστών εργατών στο Υπουργείο Εργασίας και στα κατά τόπους Γραφεία Ευρέσεως Εργασίας.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο αποφασίστηκε να γίνονται δεκτές αιτήσεις για μετανάστευση μόνο ανέργων άνω των 25 χρόνων. Επίσης προϋπόθεση ήταν να μην προέρχονται οι υποψήφιοι μετανάστες από αγροτικές περιοχές και από νομούς που βρίσκονται κοντά στα σύνορα.

Κύριον άρθρον : Τι περιμένουν από σας	5
"Η χώρα που σας υποδέχεται	7
Τι κίνε ένα άνθρακωρυχείον ;	11
Τη θεωρείστε του άνθρακος	13
Να είστε υπερίσχυον από εσάς άνθρακωρυχί	15
Κατά ποιον τρόπον κινε διαγνώμεναι	16
Κατά πρώτον ασφαλεία. Πρώται συμβουλαί διά τον τρόπον :	
Ειδυμότης	19
Κοιμήσεις κινε τά βάθος	19
Κινησημαί κινε τά βάθος	20
Υγιεινά και μηχανήματα του βάθους	20
Συνεργεία και έργα του βάθους	21
"Ο βρήμας προς την εργασίαν	23
Μία επίσκεψις κινε τάς κυριώτερας υπηρεσίας της άσφαλείας	24
Τά δικαιώματα και τά καθήκοντα σας :	
Αι σχέσεις σας με τους έπόπτας	30
"Η πεντηκότης κινε την εργασίαν	30
"Ο κανονισμός του έργοστασίου	31
Αι αιτήσεις και τά παραπάνω σας	32
Είς περίπτωσιν άσθενείας	
Τι πρέπει να κάμετε	
Δια να είστε εν τάξει με τό άνθρακωρυχείον σας	34
"Εάν έχετε δικαίωμα βοηθείας μέσω μουσαλλίνας (Κιν. Ασφαλ.)	34
"Εάν δεν λαμβάνετε άκομη βοήθειαν από μίαν μουσαλλίαν	35
"Εάν φύγετε διά διακοπας εις την χώραν σας	35
Προσαρμογή και σχηματισμός	36
Διά καλή βουλήν καλή άμμηή	39
Κοινωνικά άσφαλείας	40
Διά τους άνευς εργάτας	50
Τι δασ στο Βέλγιον	52
"Εγκριτήσεως της οικογενείας σας	54
Τά οικογενειακά σας επιδόματα	62
Πρός τίς μέλλουσας μητέρας που διαμένουν στο Βέλγιον	67
Διατάξεις άσφοδισι τά άνθρακωρυχίον σας	70
"Ας έγναίμεθα μαζί	72

Τα περιεχόμενα του πληροφοριακού υλικού που αφορούσε τους Έλληνες μετανάστες του Βελγίου

Οι νεοεισερχόμενοι εργάτες προμηθεύονταν πληροφοριακό υλικό (στην Ελληνική) όπου αναγράφονταν οι όροι εργασίας στα ανθρακωρυχεία

Εγκρίθηκε η μετακίνηση 4.000-5.000 εργατών που ζητούσαν τα ανθρακωρυχεία, αρχίζοντας με μια πρώτη αποστολή 460 ατόμων. Στη συνέχεια, θα μετανάστευαν ανά μήνα 400-500 εργάτες. Έτσι έγινε το Μάιο του 1955 η πρώτη αποστολή εργατών, που ταξίδεψαν με τρένο μέχρι το Βέλγιο. Αν και η ελληνική μετανάστευση στο Βέλγιο παρουσίαζε αρκετές δυσκολίες και ποικίλα προβλήματα, το Σεπτέμβριο του 1955, πάνω από 2.000 Έλληνες εργάζονταν στα ανθρακωρυχεία.

Ωστόσο, η Συμφωνία μεταξύ της Ελλάδας και του Βελγίου «αφορώσα εις την μετανάστευσιν εις Βέλγιον ελλήνων εργατών δι' απασχόλησιν εις τα ανθρακωρυχεία» υπογράφηκε τον Ιούλιο του 1957.

Ήταν η μοναδική διακρατική συμφωνία μετανάστευσης του Βελγίου που αφορούσε αποκλειστικά την πρόσληψη ανθρακωρυχικών.

Ανάμεσα στα άλλα, η συμφωνία όριζε ότι η βελγική κυβέρνηση θα επέτρεπε τη μεταφορά των μισθών και των οικογενειακών επιδομάτων στην Ελλάδα.

Η εγκατάσταση στο Βέλγιο της οικογένειας του ανθρακωρύχου θα ήταν δυνατή, εφόσον είχε εξασφαλισθεί στέγη. Η εταιρεία των ανθρακωρυχείων θα προπλήρωνε το ποσό της τιμής των εισιτηρίων, το οποίο όμως ο εργάτης θα εξοφλούσε σε μηνιαίες δόσεις.

Αν ο εργάτης είχε εργαστεί χωρίς διακοπή στα ανθρακωρυχεία για πέντε χρόνια, θα δινόταν από τη βελγική κυβέρνηση στον ίδιο, στη γυναίκα και στα παιδιά του, άδεια εργασίας για εξάσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος.

Στο λιμάνι του Πειραιά, περιμένοντας το πλοίο για Ιταλία και από εκεί με τρένο για το Βέλγιο

Λίγους μήνες μετά τη συμφωνία μετανάστευσης, άρχισαν συνομιλίες για την υπογραφή σύμβασης κοινωνικής ασφάλισης μεταξύ των δύο χωρών. Αυτή υπογράφηκε τελικά τον Απρίλιο του 1958.

ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΗΛΥΣΗΣ ΕΙΣ ΤΑ ΑΝΘΡΑΚΩΡΧΕΙΑ ΒΕΛΓΙΟΥ

Έκαστος ενδιαφερόμενος πρέπει να προσέλθει εις το Γραφείον Εφόδους Έργασίας του τόπου της κατοικίας του όπου θα λαμβάνη μίαν κάρταν επί της οποίας θα αναφέρεται ότι έγκριθη.

Με αότην την κάρταν θα πρέπει να έπισηκευθή τον Ιανουάριον των όποιων θα του αποδείξη το Γραφείον Εφόδους Έργασίας διά τήν άποστή δωρεάν Ιατρικήν εξέτασιν και λαβή τήν πιστοποιητικών όφελος

Ανακόλλως θα άποκτήση τήν έξις πιστοποιητικά διά τήν έκδοσιν διαβατηρίου :

- α) Φύλλον Άποδείξις του Στρατολογικού Γραφείου
- β) Ταμείον, ότι δεν όφείλει φέρει εις τήν Δημόσιον Κοινωνικών Φρονημάτων (όπου έχουν ταυτότητα από Άπονομιχόν Τμήμα Άθηνών ή Πειραιώς δεν χρειάζονται Πιστοποιητικών Κοινων. Φρονημάτων).
- γ) Δύο φωτογραφίας.
- δ) Είς τήν αίτησιν διά τήν έκδοσιν διαβατηρίου, ό ενδιαφερόμενος πρέπει να δηλώσιν :
ΔΙΑ ΒΕΛΓΙΟΝ
ήτοι ΙΤΑΛΙΑΣ, ΕΛΒΕΤΙΑΣ και ΓΑΛΛΙΑΣ

Έκαστος ενδιαφερόμενος άναγκαζόμενος φέρει μαζί του :

- 1) Τήν κάρταν του Γραφείου Εφόδους Έργασίας και τήν κάρταν άναγωγίας.
- 2) Τήν πιστοποιητικόν όφελος.
- 3) Τήν διαβατήριον.
- 4) Ένα πιστοποιητικόν Παινικό Μηνύμασιν λευκόν (ούχι) πολυάριθμον των τριών μηνών).
- 5) Τρεις φωτογραφίας.

Οί κερματιστέ εις τήν Γραφείον Εφόδους Έργασίας Πειραιώς όδου Κ. Παλαιολόγου 3, (Ταράβια) γίνον τρίτον ή τήν άργότερον Τετάρτην πρωί διά τήν άδμή διαρεσι : Τήν συμπλήσιον έργασίας, τήν άποστέρων άναχωρησικός του από τον Πειραιά μέχρι Βέλγιον και ένα ήμισυ μί τροφάς διά τήν ταξίδι.

Έπίσης, όφείλει καθολική ή διά τήν όμιδική άναχωρησιν ή άποστή λαμβάνη χάριον κάθε Σάββατον πρωί από τον Πειραιά.

Οί άποψήφισαι δεν όφείλουν να είναι ηλικίας μικρότερης των 23 έτών και μεγαλύτερης των 35. Τό τελευταίον τούτο όριον ηλικίας αόρίζεται εις 45 διά τούς άποψήφισαι τούς έχοντας άποκτήσει κέρων όποσίου έργασίας, εις άνθρώπων ηλικία.

Ο Έλλην έργάτης όστις θα έχη άγορασθή εις Βέλγιον κανονικός και άποσο δικούτης έπί πέντε έτη, θα όφείλουν να άποσείρη έμισόσιν των επάγγελλομ τής έκλογής του.

Κατάστασι όσων εφαρμοσιέται.

Βοηθεί του βάθου φρ Β. 244.15 (όργ. 146.4.)
15000000 εις τήν κούφ φρ Β. 331.60 (200 όργ.)

ΓΕΝΙΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ

Συνιστάμεν εις τούς άναχωρησικους όπως έκπαισ φέρει μαζί του μίαν άγορασσίαν Ένα άποψήφισον, Ένα άπονομιχόν, όφελος, μίαν κούφισαν, έλληνογαλλικός άποψήφισον και Ένα παιγίον διά κέρων κατά τήν ταξίδι.

Κατά τήν διάρκεια του ταξιδίου οι έργάται πρέπει να συμμορφωνονται με τήν άδμή τού έκπαιστος συνόδου ή άρχηγού τής όμοδος, τόν όποσιν θα τούς άποδεικνύομεν και ό όποσιν θα κρατά τήν συλλογιστήν κούφισαν, άντου του όποσιν δεν έχη ούδεμίαν λαχόν τήν άποστέρων με τήν όποσιν θα έφοδισομεν έκαστον κατά τήν όσον τής άναχωρησικους

Οί Κοινωνικά Άσφαλιστικόν Βελγιου γοσποσών μισθολογικόν άποδείξιμα διά τήν έκδοσιν των έργασιών, τήν όποσιν έχουν ηλικία μέχρι 14 έτών, αόρίζονται άν παραμένουν εις τήν Βέλγιον ή εις τήν Ελλάδα (Μέχρι 21 έτών όσον σπουδαζουν κανονικός).

425 φρ. Βελγ. διά 1 παιδί,	ήτοι 250 όργ. μηρ.
850	» » 2 παιδιά, » 500 » »
1.350	» » 3 » 810 » »
1.925	» » 4 » 1.150 » »
2.670	» » 5 » 1.600 » »
3.415	» » 6 » 2.040 » »

και 745 φρ. Βελγ. (447 όργ.) μισθολογικόν διά κάθε παιδί πλέον των 6. (διά κάθε παιδί ηλικίας άνω των 6 έτών τήν έκδοσιν αόρίζεται κατά 100 φρ. Β (61 όργ.) Όταν 6 ή ηλικία του παιδιού είναι άνω των 10 έτών ή αόζησις είναι κατά 175 φρ. Β. (105 όργ.) αποστέρων.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εν Αθήναις
τῆ 29 Ὀκτωβρίου 1958

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀριθμὸς φύλλου 179

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

- Ν. Δ. 3869. Περὶ κηρύξεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γαλλίας συμφύσεως περὶ Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας. 1
Ν. Δ. 3870. Περὶ κηρύξεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βελγίου συμφύσεως περὶ κοινωνικῆς ἀσφαλείας. 2

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(1)

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ὑπ' ἀριθ. 3869.

Περὶ κηρύξεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γαλλίας συμφύσεως περὶ Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας.

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ἴσιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 35 τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν ἐπὶ 30 Σεπτεμβρίου 1958 σύμφωνον γινόμενον εἰς κατὰ τὴν παράγραφον 2 τοῦ αὐτοῦ ἀρθροῦ 35 Εἰρηκῆς Ἐπιτροπῆς ἐκ βουλευτῶν, προέβημεν τοῦ ἡμετέρου Ἑπισημοῦ Συμβουλίου, ἀποφασίσαντες καὶ ἐπιτάσσαντες:

Ἄρθρον 1.

Κηρύσσεται καὶ ἔχει πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχὺν ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γαλλίας ὑπογραφεύσασα ἐν Αῤῥθραῖς τῆ 19ῃ Ἀπριλίου 1958 σύμφωνος περὶ κοινωνικῆς ἀσφαλείας, μετὰ τοῦ συμπληρωματικοῦ αὐτῆς συμφώνου καὶ εἰδικῆς πρωτοκόλλου, ὧν τὰ κείμενα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Γαλλοὺν γλῶσσαν ἔχουσιν ὡς ἑξῆς:

Ἄρθρον 2.

1. Αἱ παροχὰὶ ἀσθενείας καὶ μητρότητος εἰς εἶδος τῶν ἐν Ἑλλάδι διακηρόντων μετὰ ἀνεργείας Ἑλλήνων ὑπακόων, ἠσφαλισμένων παρὰ γαλλικοῖς Ὄργανισμοῖς κοινωνικῆς Ἀσφαλείας, χορηγοῦνται ἐπὶ χρονικῶν διαστήματων μέχρι τριῶν ἐτῶν ὑπὸ τοῦ διὰ Διοικητικοῦ Κανονισμοῦ ἀνεργουμένων Ἑλληνικοῦ Ὄργανισμοῦ κοινωνικῆς ἀσφαλείας ἐφαρμοζομένων τῶν διατάξεων τῆς διατάξεως τοῦτον ἐπιτάσσεται.

2. Αἱ δαπάναι διὰ τὴν χορήγησιν τῶν ὡς ἔνω παροχῶν βαρύνονται κατὰ μὴν τὰ 3/4 τῶν εἰσόδων γαλλικῶν Ἀσφαλιστικῶν Ὄργανισμῶν, κατὰ δὲ τὸ 1/4 τὸν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐπισημοῦμενον Ἑλληνικῶν Ἀσφαλιστικῶν Ὄργανισμῶν.

Ἄρθρον 3.

1. Ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ μηνὸς τοῦ ἰσχυροῦ ἐπιτάσσεται τῆς ἐνάρξεως ἐφαρμογῆς τῆς διὰ τοῦ παρόντος νόμου κηρυχόμενης συμφύσεως, χορηγοῦνται ὑπὸ τοῦ Ἰσχυροῦ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων προσωπικῶν γερμανῶν βοηθῆμα ἐκ δορυμῶν ἐπιμελείων κηρύσσονται εἰς ἐν Ἑλλάδι ἐπιμαθόντας Γάλλους ὑπακόων ὑπερβάοντας τὸ ὅσον ἔτος τῆς ἡλικίας των, ἐφ' ἔσον συμπλήρωσαν κατὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς αἰτήσεως των 15ετῆ τουλάχιστον συνεχῆ διαμονὴν ἐν Ἑλλάδι καὶ τυγχάνον ἀποφοίτου.

Ἡ καταβολὴ τοῦ ὡς ἔνω βοηθήματος διακρίσσεται εἰς τὴν ἐγκαταλείπει ὑπὸ τοῦ ἀνεργουμένου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰδρύματος.

2. Πᾶσα λεπτομέρεια διὰ τὴν χορήγησιν τοῦ παρὰ οὗ ἡ προηγουμένη παράγραφος βοηθήματος θέλει καθορισθῆ δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἑπισημοῦ.

Ἄρθρον 4.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἔρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Αῤῥθραῖς τῆ 25 Ὀκτωβρίου 1958.

ΠΑΥΛΟΣ

Β.

ΤΟ ἙΠΙΣΗΜΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ὁ ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Κ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, Δ. ΔΕΡΤΛΗΣ, Ν. ΜΑΡΤΗΣ, Σ. ΓΚΙΚΑΣ, Κ. ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΔΗΜΗΤΡΑΤΟΣ, Κ. ΤΣΑΤΣΟΣ, Γ. ΒΕΜΕΛΗΣ, Δ. ΑΛΙΠΡΑΝΤΗΣ, Κ. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, Θ. ΚΟΝΙΤΣΑΣ, Δ. ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Ἐπιμαθήθη καὶ ἐπίσημ ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Αῤῥθραῖς τῆ 29 Ὀκτωβρίου 1958.

ὁ ἐπὶ τῆς ἀικαιοσύνης ὑπουργὸς
ΚΩΝ. ΚΑΛΑΪΔΗΣ

Οι Έλληνες ανθρακωρύχοι προσλήφθηκαν ως «βοηθοί ανειδίκευτοι δια το βάθος»

Έλληνες ανθρακωρύχοι πριν την κάθοδό τους στις στοές

ANNEXE IV

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ, 2 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1900	ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΑΚΟΥ 169

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4121

Περί κυρώσεως της μεταξύ Ελλάδος και Βελγίου Συμφωνίας περί μεταναστεύσεως Ελλήνων εργατών εις Βέλγιον προς απασχόλησιν εις άνθρακωρυχεία.

ΠΑΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντας υπ' όψιν τας διατάξεις τού άρθρου 80 τού Συντάγματος και τής υπ' αριθμόν 1900 σύμφωνου τούτου της κατά τήν παράγραφον 2 τού άρθρου 24 Ελληνο-Βελγίου εν Βρυξελλίαις, κειμένου τού Ηνωμένου Υπουργικού Συμβουλίου, διαπραγμασθέντος και υπογράψαντος:

Αθήναις μένον

Κυρώται και έχει πλήρη ισχύον νόμον από τής υπογραφής της έπι αυτού τού Κοβαργιόστου Έβρόδου και Βελγίου υπογραφής εν Αθήναις τήν 12ην Ιουλίου 1897 Συμφωνία περί μεταναστεύσεως Ελλήνων εργατών εις Βέλγιον προς απασχόλησιν εις άνθρακωρυχεία μετά τών προσηρτημένων εις τούτην παραρτημάτων όν τα εκάμει εις τήν Έλληνικήν και Γαλλικήν γλώσσαν έκδοται.

Έν Αθήναις τής 9 Οκτωβρίου 1900.

ΠΑΥΛΟΣ
Β.
 ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
 Ο ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ Ο ΑΝΤΙΠΡΟΣΒΥΤΗΣ

Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΑΝΗΣ	Φ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Κ. ΚΑΛΔΙΑΣ, Γ. ΒΟΥΛΑΖΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, Α. ΑΡΓΥΡΑΚΗΣ, Ν. ΜΑΥΡΗΣ, Σ. ΠΙΣΣΑΣ, Κ. ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΣΥΡΑΤΟΣ, Α. ΔΗΜΗΤΡΑΚΙΟΥ, Ε. ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Ε. ΚΑΛΑΝΤΙΝΗΣ, Α. ΑΝΤΩΝΙΔΗΣ, Θ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ. ΒΑΝΔΟΠΟΥΛΟΣ, Ε. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ. ΓΑΡΦΑΛΗΣ, Γ. ΠΥΡΡΑΝΤΩΝΙΔΗΣ.	Ε. ΚΑΛΑΝΤΙΝΗΣ και έτερος ή μητρίκα τού Κράτους κειμένου.

Έν Αθήναις τής 9 Οκτωβρίου 1900.

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΡΑΚΙΣΤΕΡΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ
 ΚΗΜ. ΚΑΛΑΝΤΙΝΗΣ

Η επικύρωση από την Ελληνική Βουλή της μεταξύ Ελλάδας και Βελγίου «συμφωνίας περί μεταναστεύσεως Ελλήνων εργατών εις Βέλγιον προς απασχόλησιν εις ανθρακωρυχεία»

Στρατολόγηση και επαναπατριsmός

Έτος	Αναχώρησαν από Ελλάδα	Επαναπατρίστηκαν	Επαναπατριsmός έτος %
1953	91		
1954	1		
1955	2.645	802	30,32
1956	2.342	954	40,96
1957	7.801	2.095	27,04
1958	310	1.182	
1969	0	29	
1960	0	3	
1961	0	2	
1962	3.516	39	10,80
1963	2.752	488	17,88
1964	611	69	11,34
Σύνολο	20.069	6.003	30,07

Πηγή: Λίνα Βεντούρα 1999, 164

Συνολικά μετανάστευσαν στο Βέλγιο –με έξοδα των ανθρακωρυχείων– γύρω στους 20.000 Έλληνες. Από αυτούς όμως δεν εργάστηκαν όλοι. Κάποιοι διέφυγαν σε άλλη κατεύθυνση κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, άλλοι κρίθηκαν ακατάλληλοι για τη δουλειά του ανθρακωρύχου και μερικοί αρνήθηκαν να δουλέψουν στις στοές.

Επειδή τα ατυχήματα στα ανθρακωρυχεία ήταν πολύ συχνά και η εργασία βαριά και ανθυγιεινή, πολλοί Έλληνες μόλις μπορούσαν εγκατέλειπαν τη δουλειά αυτή και αναζητούσαν νέους εργοδότες σε γειτονικές χώρες. Είναι ενδεικτικό ότι από τους 14.642 ξένους εργάτες που στρατολόγησαν τα ορυχεία το 1963, οι 12.049 είχαν εγκαταλείψει τη χώρα πριν τον Μάιο του 1964.

Το φθινόπωρο του 1962 άρχισαν να έρχονται από το Βέλγιο, κατά τη διάρκεια των ελεύθερων Σαββατοκύριακων, Έλληνες εργάτες στην Ολλανδία, αναζητώντας καλύτερη δουλειά. Σε μια επιστολή του περιφερειακού Γραφείου Εργασίας της Ουτρέχτης προς τη διεύθυνση Παροχής Εργασίας, στις 26 Νοεμβρίου 1962, διαβάζουμε:

Σε ολλανδική πανσιόν μετά την «απόδρασή τους» από τα βελγικά ανθρακωρυχεία

«Από τις αρχές Οκτωβρίου έρχονται τακτικά παρέες Ελλήνων εργατών και γράφονται στο γραφείο μας. Αυτοί οι άνθρωποι προέρχονται από τη Γερμανία και το Βέλγιο. Σε ορισμένες περιπτώσεις φαίνεται ότι δούλεψαν σ' αυτές τις χώρες έχοντας ετήσιο συμβόλαιο εργασίας. Σε άλλες περιπτώσεις φαίνεται, όπως προκύπτει απ' τα διαβατήριά τους, ότι διέμειναν προσωρινά για ένα μικρό χρονικό διάστημα σε μια απ' τις δύο χώρες... Προπαντός τις τελευταίες εβδομάδες ήρθαν στην Ολλανδία παρέες Ελλήνων από την περιοχή της Λιέγης. Χωρίς εξαίρεση δηλώνουν ότι έχουν εργαστεί στα ανθρακωρυχεία. Θα πρέπει να έχουν συμβεί θανατηφόρα ατυχήματα για να πάρουν την απόφαση να έρθουν στην Ολλανδία. Μέχρι τώρα έχουν γραφτεί 70 εργάτες σε παρέες από πέντε μέχρι δέκα άτομα».

Σύμφωνα με στοιχεία του Κεντρικού Γραφείου Στατιστικής της Ολλανδίας, το 1963 ήταν εγκατεστημένοι στην Ολλανδία 1.556 Έλληνες, από τους οποίους οι 525 προέρχονταν απ' το Βέλγιο.

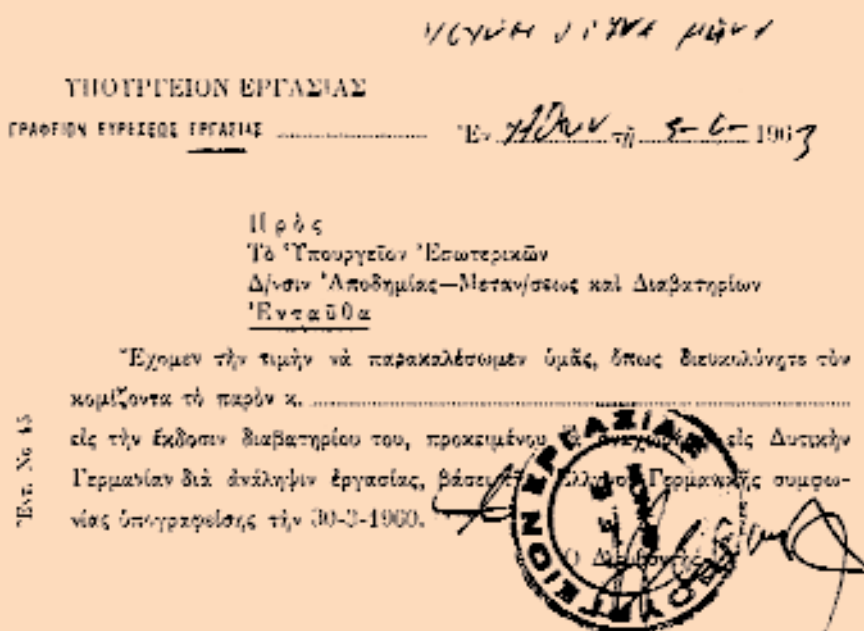
«Εργαζόμουν σε ανθρακωρυχείο κοντά στην πόλη Charleroi, με συνεχή κίνδυνο της ζωής μου εξαιτίας των κατολισθήσεων μέσα στις στοές. Κάποιος γνωστός που γλίτωσε από κάποιο ατύχημα έφυγε απ' τα ανθρακωρυχεία και μετά από λίγο καιρό μου έστειλε ένα γράμμα από την Ολλανδία όπου βρισκόταν. Μου έγραφε ότι βρήκε δουλειά σε μια μεταλλοβιομηχανία στην πόλη Ουτρέχτη με καλύτερες συνθήκες εργασίας και καλό μισθό. Με πληροφορούσε ότι ζητούσαν εργάτες. Του απάντησα ότι ήθελα να φύγω από το ορυχείο αλλά έπρεπε πρώτα να είμαι σίγουρος ότι θα με προσλάβουν στο εργοστάσιο. Μετά από τρεις βδομάδες ήρθε και με βρήκε στο Βέλγιο ένας εκπρόσωπος του εργοστασίου. Του είπα ότι πολλοί ανθρακωρύχοι ήθελαν να φύγουν. Μεσολάβησα και μάζεψα 23 άτομα. Μέσα σε τρεις μέρες φύγαμε όλοι με τρένο για την Ουτρέχτη. Εκεί ήταν όλα διαφορετικά. Οι συμπατριώτες με καλοτύχιζαν: “Μας έσωσες, απ' τη νύχτα ήρθαμε στο φως” μου έλεγαν» (Θανάσης Κουνατίδης).

Στα επόμενα χρόνια άρχισαν να φτάνουν στην Ολλανδία οικονομικοί μετανάστες με αποστολές από την Ελλάδα. Ο συνολικός αριθμός τους δεν είναι απόλυτα γνωστός, υπολογίζονται όμως γύρω στους 1.500 εργάτες.

Οι βιομηχανίες και οι εταιρείες που στράφηκαν στην Ελλάδα για ανεύρεση εργατικού δυναμικού είναι: η εταιρεία ΝΥΜΑ (βιομηχανία κλωστοϋφαντουργίας) στο Νάιμεγεν, τα κρατικά ανθρακωρυχεία του Λιμβούργου, η βιομηχανία δερματίνων ειδών Leder Fabriek στο Οϊστερβίκ, η βιομηχανία ειδών υγιεινής Royal Sfinx στο Μάαστριχτ και η μεταλλο-ηλεκτροτεχνική βιομηχανία FME. Με την FME συνδέονταν οι εταιρείες Droogdok του Ρότερνταμ, De Vries Robbé του Χόρινχεμ, Draadstaal και Kabelfabriek του Αλμπλασερντάμ και Gasmeter Fabriek του Ντόρντρεχτ. Υπολογίζεται ότι η FME έφερε στην Ολλανδία κατά τα χρόνια 1963-1968/9, χίλιους περίπου Έλληνες εργάτες από τη Βόρεια Ελλάδα.

Το προσωπικό του εργοστασίου Bata στην Ολλανδία, απαρτίστηκε κυρίως από ανθρακωρύχους του Βελγίου

ARBEIDSOVEREENKOMST
ΑΤΟΜΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ARBEITSVERTRAG

voor de tewerkstelling van een Griekse werknemer
διε την απασχόληση Έλληνας εργαζομένου
für die Beschäftigung eines griechischen Arbeitnehmers

Tussen _____ (werkgever)
Μεταξύ _____ (Εργοδότης)
Zwischen _____ (Arbeitgeber)

vertegenwoordigd door _____
ἀντιπροσωπευομένου από _____
vertreten durch _____
A.C.G. de Vos

en _____ (werknemer)
καί _____ (Έργαζομένου)
und _____ (Arbeitnehmer)

geboren _____
γεννηθέντος τὸ έτος _____
geb. im Jahre _____
17-5-1937

wonende te _____
κατοίκουσα _____
wohnt in _____
Νεφέλια 102, Εγνατία-Αθήνα

burgerlijke staat _____
οικογενειακή κατάσταση _____
Familienstand _____
ungehuwd / ~~χωρίς σύζυγο~~ (*)
Άγαμος / ~~χωρίς σύζυγο~~ α)
ledig / ~~χωρίς σύζυγο~~ β)

wordt de volgende arbeidsovereenkomst gesloten
συνάπτεται η ακόλουθη σύμβαση έργου
wird folgender Arbeitsvertrag geschlossen

§ 1
Παρ. 1

De werkgever verplicht zich de werknemer
Ο εργοδότης υποχρεούται να απασχολήσει τον εργαζόμενο
Der Arbeitgeber verpflichtet sich, den Arbeitnehmer

als _____ (omschrijving der werkzaamheden)
ως _____ (χαρακτηρισμός της εργασίας)
als _____ (Bezeichnung der Tätigkeit)

in _____ (plaats waar de werkzaamheden worden verricht)
ἐν _____ (τόπος απασχόλησης)
in _____ (Ort der Beschäftigung)
Nijmegen/Holland

van _____
ἀπό _____
vom _____
2-7-1963 *f

ten vroegste vanaf de dag van aankomst van de werknemer op de plaats waar de werkzaamheden worden verricht
το αργότερον από της ημέρας της άφίξης του εργαζομένου εις τον τόπον απασχόλησης
frühestens vom Tage des Eintreffens des Arbeitnehmers am Beschäftigungsort ab.

tot en met _____ te werk te stellen
μέχρι της _____ 1964
bis zum _____ zu beschäftigen.
1-7-1964

De werknemer verplicht zich gedurende genoemde periode bij de werkgever bovengenoemde werkzaamheden te verrichten.

Ο εργαζόμενος υποχρεούται να παρέχει εις τον εργοδότην κατά την διάρκεια του άνωτέρω άναφερομένου χρόνου την ως άνω εργασία

Der Arbeitnehmer verpflichtet sich, während der genannten Zeit bei dem Arbeitgeber die vorbezeichnete Tätigkeit auszuüben.

* f = 1. αεροπλάνο
α) διαγράμμιση ή με άλλα μέσα
β) Νύχτα/εργαζομένου/συνάπτεται

Μετανάστευση μετά από ατομική πρόσκληση

«Το έτος 1964 τόσο το εργοστάσιο Betondak όσο και το εργοστάσιο σιδηροκατασκευών De Vries Robbé που είχε ως έδρα το Χόρινχεμ (και τα δύο ανήκαν στην ίδια εταιρεία) χρειάστηκαν μεγάλο αριθμό εργατικού δυναμικού και αποφάσισαν να φέρουν εργάτες απ' την Ελλάδα. Αυτό, διότι ήταν ευχαριστημένοι από την προσφορά εργασίας των Ελλήνων εργατών που ήδη απασχολούσαν. Ρώτησαν τότε λοιπόν τους Έλληνες του προσωπικού τους αν είχαν συγγενείς ή φίλους στην Ελλάδα που θα επιθυμούσαν να έρθουν στην Ολλανδία και να εργαστούν σε ένα από τα δύο εργοστάσια. Οι εργαζόμενοι Έλληνες έδωσαν στη διεύθυνση της εταιρείας τα ονόματα και τις διευθύνσεις των φίλων και συγγενών τους και έτσι η εταιρεία το έτος 1964, σε συνεργασία με το γραφείο ευρέσεως εργασίας της Θεσσαλονίκης, έφερε την πρώτη αποστολή Ελλήνων εργατών στο Χόρινχεμ απευθείας απ' την Ελλάδα. Οι περισσότεροι προέρχονταν από χωριά της Μακεδονίας και της Θράκης» (Βασίλης Ζουλφουκαρίδης).

Στη σιδηρομεταλλουργία DEMKA της Ουτρέχτης βρήκαν «καταφύγιο» πολλοί Έλληνες, πρώην ανθρακωρύχοι του Βελγίου

Γενικά οι μεγάλες μάζες Ελλήνων εργατών έφτασαν στην Ολλανδία κατά την περίοδο 1962-1965. Επειδή επρόκειτο για ανειδίκευτους εργάτες, άλλαζαν εύκολα εργοδότες.

Από το 1966, όταν είχε υπογραφεί πλέον η οριστική εργατική συμφωνία δεν πραγματοποιήθηκαν μεγάλες αποστολές από την Ελλάδα ούτε άνοιξαν γραφεία μεσολάβησης για αναζήτηση εργατών. Οι λόγοι που συνέτειναν σ' αυτό είναι διάφοροι:

- α) Μετά την υπογραφή της συμφωνίας, εντάθηκε μια οικονομική κρίση, η οποία είχε σαν αποτέλεσμα την ελάττωση του αριθμού των μεταναστών στην Ολλανδία.
- β) Αυτή την εποχή υπογράφηκαν εργατικές συμφωνίες και με άλλες χώρες.
- γ) Από το 1967 που πήρε τη διακυβέρνηση της Ελλάδας η κυβέρνηση των συνταγματαρχών δεν ενθαρρύνθηκε το άνοιγμα νέων μεταναστευτικών γραφείων.

Στην Ολλανδία έπρεπε οι Έλληνες εργάτες να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες. Μια από τις πρώτες φροντίδες τους ήταν να μάθουν να κάνουν ποδήλατο...

Ο σιδηροδρομικός σταθμός της πόλης Χόρινχεμ, όπου έφτασε ο μεγαλύτερος αριθμός Ελλήνων «στρατολογούμενων» εργατών

Γενικά μπορούμε να πούμε ότι λόγω συμπτωματικών περιστάσεων, και κυρίως την αναβολή υπογραφής μιας οριστικής εργατικής συμφωνίας μέχρι το 1966, η Ελλάδα δεν αποτέλεσε μια σημαντική χώρα προσφοράς μεταναστών εργατών για την Ολλανδία.

ZATERDAG 3 FEBRUARI 1964

Het Hollandse leven valt soms niet mee

HET ETEN IS NIET ZO LEKKER

5 10
15
20
25
30

ten, ze zijn er niet dol op, deze zonnige jongens. Maar het went.

Het bleefat leren ze kennen en ze weten dat ze hun Griekse plasje direct bij aankomst moeten vertaalen voor Nederlandse kleren, die heel wat dikker zijn. En daarnaast, na de aankomst, beginnen de vreemde dingen. Een foto?

Soms moet een volwassen arbeider eerst twee weken voor hij naar zijn

fraaïd met een ansichtkaart. En daar heeft het persoonlijke mee op.

In de fabriek waar zij werken zijn zij, evenals in het pensioen, tamelijk anonim. Een donkere IJmburger onderscheidt zich in niets van de Griek en door de taalmoelijkheden wordt de kans op een praatje tussen een Nederlander en een Griek uiterst klein. Bovendien produceren de meeste machines zo veel lawaai, dat er niets te spreken valt; hoogstens te schreeuwen, en dan nog alleen met de mond tegen een oor. De Grieken werken tamelijk geïsoleerd door de grote afstanden tussen de controlepunten en slechts hier en daar duikt een donker hoofd op.

Terug

„En wanneer ga je terug?” vragen wij. De een zegt „nood!”, de ander „over een half jaar”. De „nood!”-zeggers hebben in de meeste gevallen een vriendinnetje en hopen van de goede sociale omstandigheden levenslang te profiteren. Waarmee zij ook naar Grieks kunnen eten, er is niets dat hun ervan weerhoudt te blijven.

Wie na een jaar voorgoed uit Nederland vertrekt zou ook nood hebben kunnen wennen aan Nederland, met alle bijkomende problemen vandien. Zij zullen weer werk proberen te vinden in de bouwvak in eigen land en misschien voor een jaar toch weer terugkomen, naar Nederland waar het eten niet zo goed bevalt en waar het zo erg lang koud blijft, maar waar zij toch wel goed kunnen verdienen. En dat geeft voor de meesten, die het als ongeschikte arbeider in Griekenland bepaald niet gemakkelijk hebben de doorslag.

„Ik heb gymnasium”, meent een Griek. Maar wat hij daar geleerd heeft, als hij tenuinlate op een gymnasium is geweest, dat moet maar heel weinig zijn. Ook hij blijft liever zo lang mogelijk in Nederland, tot de zon, de echte zon, hem weer terug lokt.

Het langst blijven trouwens ook de arbeiders die de minste scholing hebben gehad en die in eigen land moeilijk aan de slag kunnen. Maar ook hier klagen zij arover, dat zij zo moeilijk door de Nijmegenaren worden bena-

Ach, de een jaar of twee kan je wel aan de Hollandse kook gewend en heb je je ook de gebruikelijke aardappels goed smaken. Maar die eerste maanden, het hee, wat was het puur vies! ...

wtje kan worden, dan is het ook wel voor te stellen, dat een Nijmegenaar eerder een gewone student op kamers neemt, die hij kan zeggen dat hij niet een twee uur te niets stervenland thuis mag komen. En lag dat maar eens aan een Griek uit.

Nog een beetje kintat in de oude Griekenland lets door van Olympus en Zeus. Een Griek, zo zou men kunnen denken, is goed in hardlopen en sportwerpen. Maar het enige waar deze Grieken goed in zijn, is slapen, waarin zij dan ook geweldig uitblinken. De Grieken zijn alleen geen halfgoden meer, gevood door nectar en ambrosia. Wie hen vraagt naar hun land, krijgt een paar gegevens over de stad of het dorp waar zij geboren zijn.

Betrekkelijk

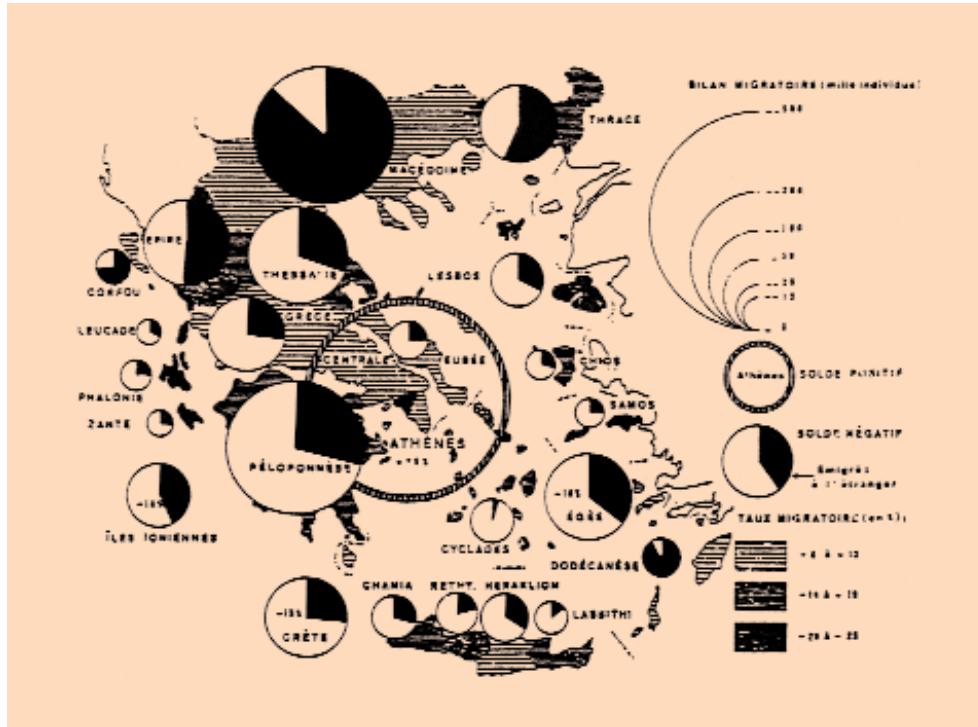
Gegevens, die maar betrekkelijk zijn, omdat zij hetzijden also als de Nederlanders. Griekenland en de Grieken, die de

Στο Βέλγιο, μετά τη λήξη της οργανωμένης στρατολόγησης εργατών από τη διοίκηση των ορυχείων στα τέλη του 1964, και μέχρι την είσοδο της Ελλάδας στην ΕΟΚ το 1981, ο αριθμός των Ελλήνων που ήρθαν νόμιμα στη χώρα αυτή και τους δόθηκε άδεια εργασίας, έφτασε μόλις τους 2.694. Αυτοί ήταν είτε νέοι μετανάστες είτε μέλη οικογενειών μεταναστών που ζούσαν ήδη στο Βέλγιο.

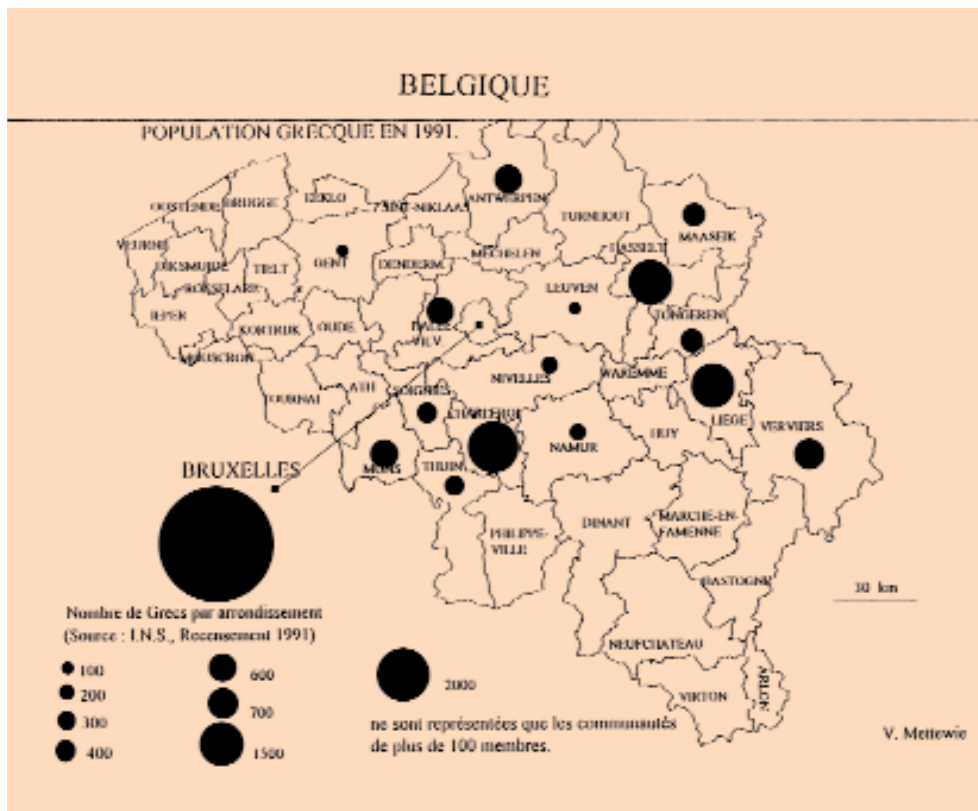
Από τη δεκαετία του 1980 και μετά έρχονται Έλληνες ως στελέχη εργαζόμενοι στους διεθνείς οργανισμούς και τις μεγάλες πολυεθνικές που εδρεύουν στις Βρυξέλλες. Έρχονται επίσης δημόσιοι υπάλληλοι αποσπασμένοι σε διάφορες ελληνικές υπηρεσίες για ορισμένη θητεία. Σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας του Βελγίου, το 1996 ζούσαν στη χώρα 19.863 Έλληνες. Από αυτούς οι 10.293, ποσοστό 52%, ήταν εγκατεστημένοι στην περιοχή των Βρυξελλών. Εκτός απ' τις Βρυξέλλες η φλαμανδόφωνη περιοχή (Φλάνδρα), στο βορρά, συγκέντρωνε 3.849 Έλληνες, ποσοστό 19%, και η γαλλόφωνη περιοχή (Βαλλονία), στο νότο, 5.721 Έλληνες, ποσοστό 29%.

Τις Κυριακές οι εργάτες μαζευόταν στο «Ελληνικό σπίτι» για να ακούσουν από το ραδιόφωνο νέα από την Ελλάδα

Γεωγραφική προέλευση των Ελλήνων μεταναστών στο Βέλγιο

Κατανομή του ελληνικού πληθυσμού στο Βέλγιο κατά το 1991

Όσο αφορά την Ολλανδία, σημειώνεται στον παρακάτω πίνακα (με κριτήριο την ελληνική υπηκοότητα) ο καταμερισμός των Ελλήνων στις διάφορες επαρχίες της χώρας κατά το 1999.

ΕΠΑΡΧΙΕΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
1. Groningen	45	14	59
2. Friesland	51	14	65
3. Drenthe	27	20	47
4. Overijssel	54	16	70
5. Flevoland	40	14	54
6. Gelderland	224	85	309
7. Utrecht	646	468	1.114
8. Noord-Holland	470	219	689
9. Zuid-Holland	1.068	613	1.681
10. Zeeland	74	40	114
11. Noord Brabant	447	243	690
12. Limburg	269	130	399
ΣΥΝΟΛΟ	3.415	1.876	5.291

Πηγή: Κεντρικό Γραφείο Στατιστικής Υπηρεσίας (CBS) 1999

